

Kolencentrales bedreigen duinnatuur op Voorne

DICK VAN DER LAAN

De mogelijke vestiging van twee kolengestookte energiecentrales op de huidige Maasvlakte bedreigt de natuurwaarden van het Voornse duingebied. Daarnaast zullen de centrales bijdragen aan het klimaatprobleem en gezondheidsproblemen voor de lokale bevolking. Hierover is een juridische strijd gaande tussen natuur- en milieuorganisaties, de provincie Zuid-Holland en de betrokken energiebedrijven.

Nieuwe centrales

Al jarenlang bestaan er plannen om op de huidige Maasvlakte twee grote kolengestookte energiecentrales te bouwen; een voor E.ON en een voor Electrabel. De procedures voor het verkrijgen van de nodige vergunningen zijn inmiddels in een vergevorderd stadium. Als deze centrales ooit in bedrijf komen, zullen ze grote hoeveelheden kooldioxide uitstoten. Ze dragen daarmee bij aan de opwarming van de aarde. Dat is op zich al reden genoeg om de vergunningen te weigeren, maar daarnaast worden ook andere schadelijke stoffen uitgestoten. Het gaat om stikstofoxiden, zwaveldioxide, fijn stof, zware metalen en dioxines. De concentratie van deze stoffen in de

lucht leidt in de regio nu al tot gezondheidsproblemen bij de bevolking en achteruitgang van natuurwaarden in de nabijgelegen duingebieden. De komst van beide nieuwe centrales zal deze ongewenste toestand verergeren.

Gevolgen van luchtvervuiling

Het duingebied van Voorne is jong en kalkrijk. Het kent een grote variatie in bodemfactoren, zoals vochtigheid en de schaarste aan voedingsstoffen. De vorm en ligging van de duinen leiden tot plaatselijke verschillen in temperatuur en luchtvochtigheid. De grondwaterhuishouding is vrijwel ongestoord en natuurlijk. Door deze omstandigheden is een uitzonderlijk rijk planten- en dierenleven ontstaan. Kenmerkend voor Voorne zijn de kalkrijke, vochtige duinvalleien, de duingraslanden en de struwelen. Deze habitats hebben echter gedurende vele tientallen jaren ernstig geleden van een te hoge stikstofdepositie. Onderzoek heeft uitgewezen dat de specifieke plantengroei in kwaliteit en oppervlakte aanzienlijk is achteruitgegaan. Het betreft vooral de lage gras- en kruidenvegetaties van de vochtige

Het areaal van soortenrijk, droog duingrasland is door vervuiling en verhouding afgenomen.
Foto: Joost Bouwmeester.

duinvalleien en de duingraslanden. Van een groot aantal rodelijstsoorten zijn de populatiegrootte en het aantal vindplaatsen verminderd. Er zijn zelfs soorten geheel uit het Voornse duingebied verdwenen, zoals brede duingentiaan, muggenorchis en de uiterst zeldzame honingorchis. Dit alles is een gevolg van de verruiging en verhouting van de vegetatie. Voor een deel is dit toe te schrijven aan de natuurlijke veroudering van het duingebied en het verdwijnen van het konijn door ziekten. Maar voor een aanzienlijk groter deel is het een effect van externe factoren zoals de verminderde invloed van zee door aanleg van de Maasvlakte, en luchtverontreiniging. Via de lucht komen plantenvoedende (stikstofoxiden en ammoniak) en bodemverzuurende (zwaveldioxide) stoffen in de duinbodem terecht. Deze stoffen zijn voor een deel afkomstig van de industrie uit de directe omgeving en voor een deel van andere bronnen, zoals scheepvaart en ander verkeer, verder weg gelegen industrie en de landbouw. Op de voedselarme duinen hebben ze hetzelfde effect als bemesting met kunstmest.

Natura 2000

De duinen van Voorne zijn inmiddels op grond van de grote natuurwaarden die het gebied kenmerken, aangewezen als Natura 2000-gebied. Dat betekent dat de rijksoverheid en de provincie Zuid-Holland zich hebben verplicht om bepaalde in het Aanwijzingbesluit vastgelegde natuurwaarden in stand te houden of uit te breiden in aantal, oppervlakte of kwaliteit. Ook hier gaat het weer in het bijzonder om de droge duingraslanden en de vochtige kalkrijke duinvalleien, met hun grote soortenrijkdom en veel zeldzame planten en diersoorten. De Natura 2000-doelstelling kan echter alleen worden bereikt als de toevoer van

Locatie van de E.ON centrale in aanbouw naast de huidige centrale op de Maasvlakte.
Foto: Dick van der Laan.

Fietstocht tegen de kolengestookte centrales met leden van de milieugroep "Groen Front". Foto: Dick van der Laan.

plantenvoedende en bodemverzurende stoffen vanuit de lucht wordt verminderd. Als de nieuwe kolencentrales in bedrijf komen, wordt de toevoer van die stoffen nog verder verhoogd en is het behalen van de Natura 2000-doelstellingen een illusie.

De provincie Zuid-Holland heeft besloten voor beide centrales de vereiste vergunningen te verlenen. Gelet op de effecten voor natuur en milieu is dat onbegrijpelijk. De provincie is uitgegaan van ecologische adviezen die de betrokken bedrijven en de provincie zeer welgevallig zijn, maar die gebaseerd zijn op schimmige rekenmethodes.

Verzet

Mobilisation for the Environment (namens de Stichting Natuur en Milieu en de Milieufederatie Zuid-Holland), Greenpeace en de Vereniging Verontruste Burgers van Voorne (VVBV), hebben zich van meet af aan tegen de komst van beide centrales verzet. Ten slotte zijn deze milieuorganisaties tegen de vergunningverlening door de provincie Zuid-Holland bij de Raad van State in beroep gegaan. De VVBV is in het geweer gekomen, omdat de luchtverontreiniging van de kolencentrales de gezondheid van de bewoners van Voorne en de natuurwaarden van Voornes Duin bedreigt. Ze heeft het standpunt ingenomen dat de emmer overloopt en de kraan moet worden dichtgedraaid als je verder onheil wilt stoppen. De provincie en de energiebedrijven dreigen nu de kraan juist verder open te zetten! Het toestaan van meer depositie is strijdig met de natuurbeschermingswetgeving. Daar hebben de bovengenoemde organisaties in de procedure met veel nadruk op gewezen. Wij zijn erg benieuwd in hoeverre naar de geest van de Natura 2000-wetgeving zal worden gehandeld. Van de Raad van State verwachten we een meer objectieve beoordeling dan van het provinciale bestuur en we zien de uitspraak van de Raad van State, dit voorjaar, dan ook met enig vertrouwen tegemoet.

DICK VAN DER LAAN WAS VAN 1958 TOT EN MET 1996 MEDEWERKER VAN DE AFDELING DUINONDERZOEK "WEEVERS' DUIN" VAN HET INSTITUUT VOOR OECOLOGISCH ONDERZOEK IN OOSTVOORNE